

Imatge daliniana de l'exposició de Castelló d'Empúries sobre Dalí i els flequers. / MIQUEL RUIZ.

El pa de cada dia

A Castelló d'Empúries una exposició ens acosta a l'estranya relació que va mantenir Salvador Dalí amb l'obra diària dels flequers

Dalí s'ha convertit en el nostre pa de cada dia. No sé si, fins ara, l'Any Dalí ha assolit les expectatives dels organitzadors. El que sí que podem constatar tots plégats és que aquest 2004 ens trobem Dalí pertot arreu. També fins a la sopa, els suposats plats dalinians estan a l'ordre del dia. Diuen que de petit volia ser cuiner. Tot són motius dalinians. N'hi ha de tan surrealistes com els llums de Nadal que a l'inici d'estiu encara llueixen els carrers de la vila natal del pintor. Són maneres i punts de vista diferents d'entendre la commemoració del naixement d'aquest figuerenc il·lustre. Encertats o no, tots són ben respectables. Fins i tot al llarg d'aquest any es pot veure obra original del pintor, això sí, només per als afortunats que es poden permetre el luxe de viatjar per mig món per gaudir de l'art de badar davant d'un original dalinià. De fet, és lògic perquè es tracta d'un pintor universal.

En aquesta allau de la cosa daliniana o sobre Dalí i el seu món, fa certa gràcia veure una exposició, en la qual tampoc podem trobar obra original del pintor, però la mostra xoca per la seva originalitat. *Dalí els mestres flequers* és una mostra que es pot visitar a la sala de l'ecomuseu La Farinera de Castelló. Es tracta d'una visió inèdita de l'atracció, que tenia Dalí, com a bon empordanès, pel pa. Desconec si quan seia a taula a l'hora de menjar era un d'aquells personatges que moltes cases qualificarien de «panarra» perquè devoren el pa, o si la seva passió pel món del pa era només fruit dels seus somnis, de la seva manera de veure el món des d'una perspectiva surrealista.

Aquesta passió de Dalí pel pa la podem veure, fins i tot, al Teatre Museu de Figueres, al llarg de la seva obra. Però la simbologia del pa, Dalí la va

escenificar en diferents ocasions en què va aparèixer en públic amb una barradepadamunt del cap. A Figueres, a mitjan anys seixanta, en un homenatge que li va fer la ciutat, Dalí es va presentar a la plaça de toros local -avui és un espai que serveix de magatzem a l'Ajuntament— amb una gran barra de pa per montera (com dirien els experts taurins), encara que aleshores, tot i el marc taurí, el pintor no va sortir al ruedo acompanyat de cap brau, sinó d'un petit elefant. Però tornant a l'altra capital empordanesa, en la mostra de Castelló d'Empúries, es fa un recorregut per tota la trajectòria de Dalí i la seva relació amb el món del pa, fins i tot en una ocasió un flequer parisenc li va fer un-moble de pa.

En els darrers anys de la seva vida, després que l'Ajuntament de Figueres comprés l'edifici de la Torre Gorgot per convertir-lo en un annex del Teatre Museu, l'artista va voler folrar les parets de la rebatejada Torre Galatea amb pans rodons de crostó imitació del que avui ja es coneix com a pa dalinià i que es pot trobar en la majoria de fleques de l'Empordà. En l'exposició hi ha algunes iniatges d'aquella façana i del procés de plantar-hi els pans, són fotografies captades per Miquel Ruiz, en els primers anys de la seva carrera professional com a fotògraf, mentre seguia dia a dia el guarniment del Teatre Museu, uns treballs que sota les ordres de Dalí dirigia Pedro Aldamiz. Encara no sé ben bé si el va triar perquè havia estat el cap de bombers -per allò de les idees— o per la seva vessant d'aparellador municipal. Aquells pans no es feien en cap forn de pa, eren de guix i els fabricava en Benito, un palet de Vilafant que va treballar durant anys en moltes reformes del que ha acabat essent el mausoleu de Dalí.

Les

L

1

El

● l
la t
de
un
mà

de
pa
de
i a
el
cu
tiv
es
de
fic

«
ca
de
es
b:
el
te